SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 5 päivänä toukokuuta 2015

551/2015

Valtioneuvoston asetus
yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain (400/2015) nojalla:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Täytäntöönpanon järjestäminen

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta.

2 §

Apuvalvojan määrääminen

Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain (400/2015) 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua apuvalvojaa tehtävään määrättäessä arvioidaan henkilön koulutuksen, työkokemuksen ja muiden valmiuksien soveltuvuus apuvalvojan tehtävässä toimimiseen. Arvioinnin perusteena käytetään henkilön tutkinto- ja työtodistuksia tai henkilön muilla tavoin osoittamia taikka muuten tiedossa olevia tietoja apuvalvojan tehtävän edellyttämien valmiuksien olemassaolosta.

Henkilön soveltuvuuden arvioi asianomaisen yhdyskuntaseuraamustoimiston johtaja tai tähän tehtävään työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja. Samassa yhteydessä apuvalvojaksi ryhtyvä antaa suostumuksensa tehtävään ja hänelle kerrotaan yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 8 §:n mukaiset apuvalvojan tehtävät. Tässä tilanteessa korostetaan apuvalvojan säännöllistä yhteydenpitoa tuomitun ja valvojan kanssa.

2 luku

Yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen edellytysten selvittäminen

3§

Seuraamusselvityksen laatimismenettely

Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 10§:n 1 momentissa tarkoitetussa seuraamusselvityspyynnössä syyttäjän tulee ilmoittaa, mistä rikoksesta henkilöä epäillään, rikoksen tekoaika ja muut seuraamusselvityksen laatimisen kannalta merkittävät esitutkinnassa ja syyteharkinnassa selvinneet tiedot. Pyynnössä tulee ilmoittaa myös rikosasiaa käsittelevän virkamiehen yhteystiedot sekä rikosasian käsittelypäivä, jos se on tiedossa. Rikoksesta epäilty voi esittää syyttäjälle selvityksen hankkimista.

Kun tuomioistuin on todennut, että rikoksesta epäilty todennäköisesti tuomitaan yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen, mutta syyttäjä ei ole pyytänyt seuraamusselvityksen laatimista, tuomioistuin pyytää Rikosseuraamuslaitosta laatimaan seuraamusselvityksen. Pyynnössä tulee ilmoittaa 1 momentissa säädetyt tiedot.

Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 10§:n 1 momentin mukaista rikoksesta epäillyn pyyntöä harkittaessa painavana syynä voidaan pitää sitä, että rikoksesta epäillyn elämäntilanteen muuttumisen tai muun vastaavan syyn perusteella hänen arvioidaan kykenevän suorittamaan yhdyskuntapalvelun tai valvontarangaistuksen ja muiden näihin seuraamuksiin tuomitsemisen edellytysten arvioidaan täyttyvän.

Seuraamusselvityksen laatimisesta vastaa Rikosseuraamuslaitos. Rikosseuraamuslaitoksen on laadittava seuraamusselvitys ilman aiheetonta viivytystä.

4§

Seuraamusselvityksen sisältö

Rikosseuraamuslaitoksen on tutkiessaan rikoksesta epäillyn edellytyksiä yhdyskuntapalvelun tai valvontarangaistuksen suorittamiseen otettava huomioon hänen kykynsä ja halukkuutensa suoriutua kyseisen seuraamuksen suorittamisesta sekä hänen perhesuhteensa, asumisjärjestelynsä, koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa sekä muut olosuhteensa. Samalla on suunniteltava yhdyskuntaseuraamuksen suorittamiseen liitettävän toimintavelvollisuuden sisältöä ja määrää sekä selvitettävä rikoksesta epäillyn tukitoimien tarve. Edellä todettujen seikkojen selvittämisessä Rikosseuraamuslaitoksen tulee tarvittaessa toimia yhteistyössä rikoksesta epäillyn sekä hänen asioitaan hoitavien viranomaisten ja mahdollisten muiden tahojen ja henkilöiden kanssa.

Yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen edellytyksiä selvitettäessä ja seuraamusselvitystä laadittaessa rikoksesta epäillylle on selostettava kaavaillun seuraamuksen valvonnan ja toiminnan sisältö, ehdot ja ehtojen rikkomisen seuraamukset. Tämän jälkeen on tiedusteltava, suostuuko epäilty seuraamuksen suorittamiseen yhdyskuntapalveluna tai valvontarangaistuksena. Suostumus merkitään seuraamusselvitykseen.

Rikosseuraamuslaitos lähettää laatimansa seuraamusselvityksen sitä pyytäneelle syyttäjälle. Jos seuraamusselvitystä ei ole laadittu, Rikosseuraamuslaitoksen on ilmoitettava syyttäjälle laatimatta jättämisen perusteet. Jos selvitystä on pyytänyt tuomioistuin tai rikoksesta epäilty, se lähetetään asianomaiselle tuomioistuimelle.

5§

Valvontarangaistukseen tuomitsemisen erityiset edellytykset

Kun harkitaan rikoksesta epäillyn tuomitsemista valvontarangaistukseen, hänen suostumuksellaan on selvitettävä hänen asuntonsa tai muun yhdyskuntaseuraamusten täytän-

töönpanosta annetun lain 41 §:n 2 momentissa tarkoitetun paikan soveltuvuus valvontarangaistuksen suorittamiseen. Rikosseuraamuslaitoksen tulee varmistua siitä, että asunnossa on riittävät tietoliikenneyhteydet. Lisäksi on selvitettävä rikoksesta epäillyn perhesuhteet ja hänen muut henkilökohtaiset olosuhteensa.

Valvontarangaistuksen täytäntöönpanon valmistelun yhteydessä rikoksesta epäillyn kanssa samassa asunnossa asuvalta henkilöltä on tiedusteltava rikoslain (39/1889) 6 luvun 11 a §:ssä tarkoitettua suostumusta valvontarangaistuksen täytäntöönpanoon asunnossa. Suostumus kirjataan Rikosseuraamuslaitoksen vahvistamalla tavalla. Jos valvontarangaistusta suorittava täytäntöönpanon aikana aikoo muuttaa toiseen asuntoon, Rikosseuraamuslaitoksen tulee ennen täytäntöönpanopaikan vaihtamista pyytää kyseisessä asunnossa asuvilta edellä tarkoitettu suostumus.

Rikoksesta epäillyn kanssa samassa asunnossa asuvan alaikäisen mielipiteen selvittäminen ja alaikäisen kuuleminen tulee järjestää häiriöttömissä ja lapselle turvallisissa olosuhteissa. Alaikäisen lapsen mielipide kirjataan Rikosseuraamuslaitoksen vahvistamalla tavalla.

6 §

Rangaistusajan suunnitelman laatimismenettely

Rikosseuraamuslaitoksen on laadittava rangaistusajan suunnitelma ilman aiheetonta viivytystä.

Rangaistusajan suunnitelmaa laatiessaan Rikosseuraamuslaitoksen tulee olla riittävästi yhteydessä rikoksesta epäillyn kotikunnan sosiaali- ja terveysviranomaisiin, jotta rangaistusajan suunnitelma tukee rikoksesta epäillylle kunnassa mahdollisesti laadittua palvelu-, hoito-, kuntoutus- tai vastaavaa suunnitelmaa.

Rangaistusajan suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon:

1) rikoksesta epäillyn aikaisempi rikollisuus, rikoksesta epäillyn tekemän rikoksen tai tekemien rikosten laatu ja tuomitun rangaistuksen pituus;

2) rikoksesta epäillyn sosiaaliset olosuhteet, yksilölliset tarpeet ja voimavarat sekä toimintakyky;

3) tekijät, jotka lisäävät todennäköisyyttä syyllistyä uusiin rikoksiin;

4) tekijät, joilla todennäköisyyttä syyllistyä uusiin rikoksiin voidaan vähentää;

5) seuraamuksen turvalliseen suorittamiseen vaikuttavat tekijät.

7 §

Rangaistusajan suunnitelman sisältö

Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettu rangaistusajan suunnitelma sisältää tiedot:

1) valvonnan järjestämisestä valvontatapaamisin, muin tuomitun ja valvojan välisin yhteydenpidoin, sähköisen valvonnan keinoin tai muilla valvontatavoilla;

2) Rikosseuraamuslaitoksen vastuuhenkilön ja rikoksesta epäillyn yhteystiedoista;

3) yhteydenpidon tiheydestä valvojan ja tuomitun välillä;

4) rikoksesta epäillyn asumista, työtä, koulutusta, opiskelua sekä sosiaalisen tilanteen ja muiden olosuhteiden edistämistä koskevista suunnitelmista;

5) työn, kuntoutuksen, koulutuksen tai muun toiminnan tavoitteista, sisällöstä, vaativuustasosta, suoritus- ja osallistumispaikoista sekä muista vastaavista seikoista;

6) tuomitulle kuuluvien velvollisuuksien rikkomisesta aiheutuvista seuraamuksista;

7) seuraamuksen suorittamisen päättymisen jälkeisistä toiminnan ja tukitoimenpiteiden jatkamisesta ja muista vastaavista seikoista;

8) tuomitulle annetuista muista määräyksistä.

Rikosseuraamuslaitos huolehtii yhteistyössä rikoksesta epäillyn kotikunnan kanssa siitä, että rangaistusajan suunnitelma tukee kunnassa mahdollisesti laadittua palvelu-, hoito-, kuntoutus- tai vastaavaa suunnitelmaa.

3 luku

Täytäntöönpanon aloittaminen

8 §

Täytäntöönpanoasiakirjat

Yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoasiakirjoja ovat täytäntöönpanokirja ja muut yhdyskuntaseuraamuksen muodollisen täytäntöönpanon kannalta tarpeelliset asiakirjat.

Tuomioistuimen tuomitseman yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanokirjana on päätösilmoitustiedot sisältävä tuloste oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä. Korkeimman oikeuden tuomitseman yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanokirja on jäljennös päätöksestä. Ehdonalaiseen vapauteen päästetyn valvonnan täytäntöönpanokirjana on valvontaan asettamispäätös.

Suomeen muusta valtiosta täytäntöön pantavaksi siirretyn yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanokirjana on Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön päätös.

9 §

Täytäntöönpanokelpoisuuden selvittäminen

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikön on selvitettävä tuomion täytäntöönpanokelpoisuus.

10 §

Täytäntöönpanoasiakirjojen ja eräiden ilmoitusten lähettäminen

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikkö lähettää täytäntöönpanokirjan ja muut täytäntöönpanoon tarvittavat tiedot tuomitun asuin- tai oleskelupaikan mukaan määräytyvään rikosseuraamusalueen yhdyskuntaseuraamustoimistoon. Jos tuomitun asuin- tai oleskelukunta on muuttunut, yhdyskuntaseuraamustoimiston on siirrettävä täytäntöönpanoasiakirjat toimivaltaiselle Rikosseuraamuslaitoksen yksikölle. Siirrosta on ilmoitettava täytäntöönpanoyksikölle. Jos tuomitulla ei ole kotikuntaa tai asuinkuntaa Suomessa, täytäntöönpanoyksikkö lähettää täytäntöönpanoasiakirjat siihen yhdyskuntaseuraamustoimistoon, jonka toimialueella rangaistuksen tuominnut tuomioistuin sijaitsee.

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikön on heti ilmoitettava hovioikeuden tai korkeimman oikeuden antamasta täytäntöönpanon kielto- tai keskeytysmääräyksestä asianomaiselle Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimistolle.

11 §

Tuomitun kuuleminen ja täsmennetyn rangaistusajan suunnitelman laatiminen

Jos tuomitun asuin- tai oleskelupaikka on selvillä, Rikosseuraamuslaitoksen on lähetettävä tuomitulle kirjallinen kehotus ottaa yhteyttä määrättynä ajankohtana Rikosseuraamuslaitoksen yksikköön yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa kuulemista sekä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 14 §:ssä tarkoitetun täsmennetyn rangaistusajan suunnitelman laatimista varten.

Tuomittua voidaan kuulla henkilökohtaisesti Rikosseuraamuslaitoksen yksikössä taikka hänelle soveltuvalla tavalla kirjeitse, puhelimitse, videoyhteyden välityksellä tai muulla vastaavalla tavalla.

12 §

Käräjäoikeuden ilmoitukset ehdollisen vankeuden tehosteeksi tuomitusta valvonnasta

Käräjäoikeuden on toimitettava ehdollisen vankeuden tehosteeksi tuomittua valvontaa koskeva päätösilmoitus valvonnan täytäntöönpanosta vastaavalle Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimistolle viipymättä, kun tyytymättömyyden ilmoittamiselle varattu aika on kulunut. Ilmoituksessa tulee olla tieto siitä, onko asiassa ilmoitettu tyytymättömyyttä.

Käräjäoikeuden on ilmoitettava ehdollisen vankeuden valvonnasta tietojärjestelmän välityksellä Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikölle viimeistään tyytymättömyyden ilmoittamiselle säädetyn määräajan päättymistä seuraavalla viikolla, jos tyytymättömyyttä ei ole ilmoitettu.

13 §

Lainvoimaa vailla olevan tuomion täytäntöönpano

Yhdyskuntaseuraamukseen tuomitun, joka suostuu tuomion täytäntöönpanoon, vaikka päätös ei ole saanut lainvoimaa, on annettava suostumuksensa asuinpaikkansa mukaan määräytyvän Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimiston virkamiehelle. Yhdyskuntaseuraamustoimiston on ilmoitettava suostumuksesta viipymättä asian ratkaisseelle tuomioistuimelle tai, jos suostumus on annettu valitusajan päättymisen jälkeen, muutoksenhakutuomioistuimelle. Lisäksi tyytymisestä tuomioon on ilmoitettava tuomitun asiamiehelle.

14 §

Täytäntöönpanon aloittaminen

Jos tuomitulle ei ole laadittu yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 14 §:ssä tarkoitettua rangaistusajan suunnitelmaa, täytäntöönpanosta vastaavan Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimiston on viipymättä täytäntöönpanokirjan saatuaan ilmoitettava yhdyskuntaseuraamukseen tuomitulle päivä, jonka kuluessa hänen on viimeistään ilmoittauduttava kyseisessä yhdyskuntaseuraamustoimistossa rangaistusajan suunnitelman laatimista varten. Jos rangaistusajan suunnitelma on jo laadittu, tuomitulle on viipymättä ilmoitettava ajankohta, jolloin hänen on ilmoittauduttava yhdyskuntaseuraamustoimistossa tai seuraamuksen suorittamiseen liittyvällä toimintapaikalla yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen aloittamista varten. Jos kyse on ehdonalaisen vapauden valvonnan täytäntöönpanon aloittamisesta, vankeusaikana on laadittu rangaistusajan suunnitelma ja ennen vapautumista tuomitulle ilmoitetaan yhdyskuntaseuraamustoimistossa ilmoittautumisen ajankohta.

Kun rangaistusajan suunnitelma on annettu tiedoksi yhdyskuntaseuraamukseen tuomitulle, Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimiston on ilmoitettava tiedoksiantopäivä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle.

15 §

Toimintavelvollisuuden sisällöksi hyväksyttävä toiminta

Yhdyskuntaseuraamuksen toimintavelvollisuudeksi hyväksytään toiminta, johon osallistumista voidaan asianmukaisesti valvoa. Toiminnan suorittamispaikan ja ajankohdan

tulee olla ennalta määriteltävissä. Toimintavelvollisuudeksi ei voida hyväksyä toimintaa, joka edellyttää tuomitun yöpymistä muualla kuin rangaistusajan suunnitelmassa määrätyssä asunnossa tai muussa paikassa.

Jos toimintavelvollisuuden sisältönä on tuomitun tekemä palkaton työ, Rikosseuraamuslaitoksen on tehtävä toimintavelvollisuuden suorittamispaikan edustajan kanssa toimintavelvollisuuden toteuttamisesta sopimus. Sopimuksessa määritellään osapuolten oikeudet ja velvollisuudet sekä toimintavelvollisuuspaikan yhdyshenkilö.

16 §

Valvontavälineiden asentaminen

Teknisten valvontavälineiden asentamisen ajankohdasta on sovittava tuomitun kanssa viimeistään, kun täsmennetty rangaistusajan suunnitelma annetaan tuomitulle tiedoksi. Edellä tarkoitetusta päivämäärästä sopimisen tulee tapahtua riittävän ajoissa ennen valvontarangaistuksen suorittamisajan alkamista. Laitteiden asentamisesta on annettava hyvissä ajoin tieto myös muille asunnossa asuville henkilöille. Tehtävään koulutettu Rikosseuraamuslaitoksen virkamies asentaa tekniset valvontavälineet tuomitun asuntoon sovittuna aikana.

Valvontavälineitä asennettaessa on varmistuttava välineiden mahdollisimman häiriöttömästä sijoittamisesta ja siitä, etteivät ne ole sivullisten saatavilla.

17 §

Täytäntöönpanoon ryhtymisen, lykkäyksen ja keskeytyksen kirjaaminen

Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimisto kirjaa Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmään yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanossa tarvittavien, tuomittua ja rangaistusta koskevien tietojen lisäksi tiedot:

1) asiakirjojen saapumisesta Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimistolle yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa varten;

2) yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 14 §:ssä tarkoitetun täsmennetyn rangaistusajan suunnitelman tiedoksiantopäivästä;

3) yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen aloittamispäivästä;

4) yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen määräaikaisesta lykkäyksestä tai keskeytyksestä;

5) yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen aloittamisen kieltämisestä ja keskeyttämisestä.

Työjärjestyksessä määrätyn yhdyskuntaseuraamustoimiston virkamiehen on valvontarangaistuksen täsmennetyn rangaistusajan suunnitelman vahvistamisen ja teknisten valvontavälineiden asentamisen jälkeen kirjattava tieto täytäntöönpanon aloittamisesta Rikosseuraamuslaitoksen tietojärjestelmään. Täytäntöönpanopäällikön tai työjärjestyksessä määrätyn muun virkamiehen on laadittava valvontarangaistukseen liittyvä rangaistusaikaa koskeva päätös, johon sisältyy yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 30 §:n 3 momentin mukainen päätös ehdonalaiseen vapauteen päästämisestä. Rangaistusaikaa koskeva päätös on annettava viipymättä tiedoksi tuomitulle.

4 luku

Yhdyskuntaseuraamuksen ehtojen rikkominen

18 §

Epäillyn päihtymystilan toteaminen ja kirjaaminen

Valvoja tai muu Rikosseuraamuslaitoksen virkamies taikka apuvalvoja tekee tuomitun epäiltyä päihtymystilaa koskevat ulkoiset havainnot todistajan läsnä ollessa. Havainnot kirjataan Rikosseuraamuslaitoksen vahvistamalla tavalla.

Tuomitun esittämä vaatimus näytteen varmistamisesta, puhalluskokeen suorittaminen, virtsa- tai sylkinäytteen antaminen, verinäytteen ottaminen ja laboratoriossa varmistettu tulos kirjataan Rikosseuraamuslaitoksen vahvistamalla tavalla.

Verinäyte on otettava tarkoitukseen sopivassa terveydenhuollon yksikössä. Näytteen saa ottaa vain asianomaisen koulutuksen saanut terveydenhuollon ammattihenkilö.

Jos valvontarangaistuksen suorittamiseen sisältyy yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 41 §:n 3 momentissa tarkoitettu osallistuminen sosiaali- tai terveydenhuollon julkisen taikka yksityisen palveluntuottajan järjestämään, laitoksessa toteutettavaan hoitoon tai jos yhdyskuntaseuraamuksen suorittaja on korvaushoidossa, kyseisessä laitoksessa tai yksikössä tehty päihtymystilakoe on käytettävissä Rikosseuraamuslaitoksen suorittamaan päihtymystilan toteamiseen. Tuomitun on annettava edellä tarkoitetun kokeen tuloksen tiedoksiantoon kirjallinen suostumuksensa, kun hoidosta tehdään sopimus tai kun täsmennetyssä rangaistusajan suunnitelmassa todetaan, että yhdyskuntaseuraamuksen suorittamisen aikana tuomittu on korvaushoidossa.

19 §

Velvollisuuksien rikkomisen selvittäminen ja kirjaaminen

Tuomitun epäillystä velvollisuuksien rikkomisesta tehdään kirjallinen selvitys Rikosseuraamuslaitoksen vahvistamalla tavalla. Tuomitun lausunto tallennetaan Rikosseuraamuslaitoksen vahvistamalla tavalla.

Jos tuomitulle annetaan kirjallinen varoitus, sen peruste ja antamispäivä kirjataan. Päätös perusteluineen annetaan tuomitulle tiedoksi kirjallisesti.

20 §

Menettely velvollisuuksien rikkomistapauksissa

Edellä 19 §:ssä tarkoitettu selvitys toimitetaan syyttäjälle epäiltyä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 26 §:n mukaista törkeää velvollisuuksien rikkomista koskevan ilmoituksen yhteydessä.

21 §

Ilmoitukset vankeudeksi muuntamista tai muuta tuomitun velvollisuuksien törkeästä rikkomisesta säädettyä seuraamusta koskevassa asiassa

Syyttäjän on ilmoitettava velvollisuuksien törkeästä rikkomisesta ilmoituksen tehneelle Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimistolle päätöksestään olla esittämättä tuomioistuimessa vaatimusta yhdyskuntaseuraamuksen vankeudeksi muuntamisesta tai muusta, kyseisen yhdyskuntaseuraamuksen ehtojen rikkomisesta säädetyn seuraamuksen määräämisestä.

Kun vaatimus yhdyskuntaseuraamuksen vankeudeksi muuntamisesta tulee vireille asiassa, jossa on haettu muutosta, tuomioistuimen tulee ilmoittaa siitä muutoksenhakutuomioistuimelle.

Tuomioistuimen tulee lähettää Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikölle ilmoitus päätöksestään, jolla se on pidentänyt yhdyskuntaseuraamuksen suoritusaikaa, katsonut suoritetun seuraamuksen osuuden rangaistuksen täydeksi suoritukseksi taikka kieltänyt aloittamasta tai jatkamasta yhdyskuntaseuraamusta. Ilmoitus on tehtävä myös päätöksestä, jolla syyttäjän vaatimus yhdyskuntaseuraamuksen muuntamisesta vankeudeksi tai muuksi kyseisen yhdyskuntaseuraamuksen ehtojen rikkomisesta säädetyksi seuraamukseksi on hyväksytty tai hylätty.

5 luku

Erinäiset säännökset

22 §

Matkakustannusten korvaaminen

Yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 32 §:ssä tarkoitettujen matkakustannusten korvaamista varten rikoksesta epäillyn tai tuomitun on tarvittaessa esitettävä Rikosseuraamuslaitokselle kirjallinen selvitys aiheutuneista kustannuksista. Rikosseuraamuslaitoksen on yhteistyössä tuomitun kanssa selvitettävä, kykeneekö hän itse kohtuullisesti maksamaan matkakustannukset.

23 §

Tuomitun aiheuttaman vahingon vahinkotapahtuman selvittäminen

Yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanosta vastaava yhdyskuntaseuraamustoimisto tekee yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 33 §:n mukaisen vahingon tapahtumisesta viipymättä kirjallisen selvityksen Rikosseuraamuslaitoksen vahvistamalla tavalla. Selvitys toimitetaan Valtiokonttorille.

24 §

Etsintäkuuluttaminen ja kuulutuksen peruuttaminen

Jos yhdyskuntaseuraamukseen tuomittua ei tavoiteta eikä hänen oleskelupaikkaansa ole voitu saada selville, Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimiston on toimitettava täytäntöönpanoasiakirjat Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikölle. Täytäntöönpanoyksikkö antaa tuomitusta etsintäkuulutuksen, jonka mukaan häntä on kehotettava viimeistään määräpäivänä ottamaan yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa varten yhteyttä täytäntöönpanosta vastaavaan yhdyskuntaseuraamustoimistoon uhalla, että pannaan vireille yhdyskuntaseuraamuksen muuntaminen ehdottomaksi vankeudeksi tai muuksi, kyseisen yhdyskuntaseuraamuksen ehtojen rikkomisesta säädetyn seuraamuksen määräämiseksi. Yhdyskuntaseuraamustoimiston on annettava Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikölle tieto etsintäkuulutukseen perustuneista toimenpiteistään.

Jos tuomittu ei kehotuksesta huolimatta ota yhteyttä yhdyskuntaseuraamustoimistoon, hänet on haastettava oikeuteen yhdyskuntaseuraamuksen muuntamiseksi vankeudeksi tai muun seuraamuksen määräämiseksi. Haastamista varten annetaan tarvittaessa uusi etsintäkuulutus.

II OSA

YHDYSKUNTASEURAAMUKSET

6 luku

Yhdyskuntapalvelu

25 §

Sosiaali- tai terveydenhuollon palveluntuottajan järjestämän hoidon edellyttämät valmistelu- ja toteutustoimenpiteet

Valmisteltaessa ja toteutettaessa yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 37 §:n 2 momentin mukaista sosiaali- ja terveydenhuollon julkisen tai yksityisen palveluntuottajan järjestämää, yhdyskuntapalvelun suorittamiseen sisältyvää avohoitoa kyseisen seuraamuksen täytäntöönpanosta vastaava Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimisto huolehtii siitä, että hoidon valmistelu- ja sittemmin toteutusasiakirjaan kirjataan ainakin seuraavat tiedot:

1) valvojan, apuvalvojan, tuomitun ja palveluntuottajan vastuuhenkilön yhteystiedot;

2) valvojan ja palveluntuottajan vastuuhenkilön välisen yhteydenpidon tarkoitus ja tapa;

3) järjestettävän hoidon tavoite, sisältö, aikataulu ja käytännön toteutustoimet;

4) hoitoon liittyvät tukitoimenpiteet;

5) tuomitun kirjallinen suostumus siihen, että päihdehuollon yksikössä suoritetun päihtymystilakokeen tulos voidaan luovuttaa täytäntöönpanosta vastaavalle Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimistolle;

6) tuomitun laissa säädetyt ja lain nojalla määrätyt velvollisuudet sekä niiden noudattamisen valvonta ja epäillystä rikkomisesta ilmoittaminen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet tehdään yhteistyössä myös tuomitun kanssa. Hänelle annetaan jäljennös 1 momentissa tarkoitetusta asiakirjasta.

Yhteistyössä sosiaali- ja terveysviranomaisen kanssa on huolehdittava siitä, että 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet tukevat valvottavalle mahdollisesti laadittua palvelu-, hoito-, kuntoutus- tai vastaavaa suunnitelmaa.

26 §

Yhdyskuntapalvelupaikan järjestäjä

Yhdyskuntapalvelupaikan järjestäjänä voi olla julkisyhteisö tai julkisoikeudellinen yhdistys taikka muu voittoa tavoittelematon yhteisö tai säätiö. Palvelupaikan järjestäjänä voi lisäksi olla sellainen yhteisö tai säätiö, joka julkisen valvonnan alaisena tuottaa palveluja julkisyhteisölle, vaikka yhteisö tai säätiö tavoittelisi voittoa. Palvelupaikan järjestäjänä voi olla myös sosiaalisista yrityksistä annetussa laissa (1351/2003) tarkoitettu elinkeinonharjoittaja.

Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimisto hyväksyy palvelupaikan järjestäjän.

7 luku

Valvontarangaistus

27 §

Sosiaali- tai terveydenhuollon palveluntuottajan järjestämän hoidon valmistelu ja toteutus

Valmisteltaessa ja toteutettaessa yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 41 §:n 3 momentin mukaista sosiaali- ja terveydenhuollon julkisen tai yksityisen palveluntuottajan järjestämää hoitoa laitoksessa kyseisen valvontarangaistuksen täytäntöönpanosta vastaava Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimisto huolehtii siitä, että hoidon valmistelusta ja toteutuksesta kirjataan ainakin seuraavat tiedot:

1) valvojan, apuvalvojan, tuomitun ja palveluntuottajan vastuuhenkilön yhteystiedot;

2) valvojan ja palveluntuottajan vastuuhenkilön välisen yhteydenpidon tarkoitus ja tapa;

3) järjestettävän hoidon tavoite, sisältö ja käytännön toteutus;

4) valvonta hoidon aikana;

5) hoitoon kuuluvat ohjelmat ja tehtävät;

6) hoidon aikataulu;

7) hoitoon liittyvät tukitoimenpiteet;

8) hoidon tarkoituksen toteutumisen seuranta;

9) tuomitun laissa säädetyt velvollisuudet sekä niiden noudattamisen valvonta, epäillyn rikkomisen selvittäminen ja kirjaaminen sekä rikkomisesta aiheutuvat seuraamukset hoidon kannalta;

10) tuomitun kirjallinen suostumus siihen, että päihdehuollon yksikössä suoritetun päihtymystilakokeen tulos voidaan luovuttaa täytäntöönpanosta vastaavalle Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimistolle;

11) tuomitulle annetut määräykset.

Valmisteltaessa ja toteutettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon julkisen tai yksityisen palveluntuottajan järjestämää, valvontarangaistuksen suorittamiseen sisältyvää avohoitoa kyseisen seuraamuksen täytäntöönpanosta vastaava Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimisto huolehtii siitä, että hoidon valmistelusta ja toteutuksesta kirjataan ainakin seuraavat tiedot:

1) valvojan, apuvalvojan, tuomitun ja palveluntuottajan vastuuhenkilön yhteystiedot;

2) valvojan ja palveluntuottajan vastuuhenkilön välisen yhteydenpidon tarkoitus ja tapa;

3) järjestettävän hoidon tavoite, sisältö, aikataulu ja käytännön toteutus;

4) hoitoon liittyvät tukitoimenpiteet;

5) tuomitun laissa säädetyt ja lain nojalla määrätyt velvollisuudet sekä niiden noudattamisen valvonta ja epäillystä rikkomisesta ilmoittaminen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet tehdään yhteistyössä myös tuomitun kanssa. Hänelle annetaan kirjallisesti 1 tai 2 momentissa tarkoitetut tiedot.

Yhteistyössä sosiaali- ja terveysviranomaisen kanssa on huolehdittava siitä, että 1 ja 2 momentissa tarkoitetut toimenpiteet tukevat tuomitulle mahdollisesti laadittua palvelu-, hoito-, kuntoutus- tai vastaavaa suunnitelmaa.

28 §

Turvatarkastuksen suorituspaikka ja havaintojen kirjaaminen

Tuomitun turvatarkastus suoritetaan tuomitun asunnossa, Rikosseuraamuslaitoksen ajoneuvossa tai muussa paikassa, jossa turvatarkastus voidaan suorittaa huomiota herättämättä.

Turvatarkastus kirjataan Rikosseuraamuslaitoksen vahvistamalla tavalla. Turvatarkastuksesta merkitään tarkastuksen aika ja paikka, turvatarkastuksen suorittaja, tarkastuksessa läsnä olleiden henkilöiden nimet, tarkastuksessa tehdyt havainnot ja löydöt sekä pois otetut aineet ja esineet.

Jos turvatarkastuksessa löydetyt aineet tai esineet luovutetaan poliisille, niistä on tehtävä pöytäkirja, johon merkitään:

1) tarkastettavan henkilötiedot;
2) tarkastuksen peruste;
3) tarkastuksen aika ja paikka;
4) päätöksentekijä ja hänen virka-asemansa;
5) tarkastuksen suorittaja;
6) löydetyt esineet ja aineet; sekä
7) haltuun otettu omaisuus.

Edellä 3 momentissa tarkoitetun pöytäkirjan allekirjoittaa tarkastuksen suorittaja. Rikosseuraamuslaitoksen hallussa olevat tuomitulle palautettavat aineet ja esineet on yksilöitävä ja niiden palauttamispäivä kirjattava. Tuomittu vahvistaa aineiden tai esineiden vastaanottamisen allekirjoituksellaan.

29 §

Ehdonalaista vapauttamista koskeva päätös

Valvontarangaistusta suorittava päästetään ehdonalaiseen vapauteen 17 §:n 2 momentissa tarkoitetun rangaistusaikaa koskevan päätöksen mukaisena aikana.

Siviilipalveluslain (1446/2007) 74 tai 75 §:n taikka asevelvollisuuslain (1438/2007) 118 §:n nojalla tuomittavan vankeusrangaistuksen sijasta tuomitusta valvontarangaistuksesta ehdonalaiseen vapauteen päästäminen tapahtuu asianomaisen omasta hakemuksesta. Vapauttamista koskevassa päätöksessä ei tällöin mainita koeajan viimeistä päivää.

30 §

Menettely valvontarangaistuksesta vapauteen päästettäessä

Valvontarangaistuksen täytäntöönpanon viimeisenä päivänä ennen ehdonalaiseen vapauteen päästämistä Rikosseuraamuslaitoksen virkamies noutaa valvonnassa käytetyt laitteet kello 7:n ja 17:n välisenä aikana. Valvontavälineiden noutamisesta sovitaan tuomitun kanssa hyvissä ajoin ennen niiden noutamista.

Ehdonalaiseen vapauteen päästettävälle on annettava vapauttamisasiakirja, johon merkitään henkilötiedot, täytäntöönpanotiedot sekä vapauttamistiedot. Edellä 29 §:n 2 momentissa tarkoitetusta valvontarangaistuksesta vapautuvan vapauttamisasiakirjaan merkitään aika, jonka tuomittu on suorittanut rangaistustaan ja päivä, jona tuomitun on ilmoittauduttava siviilipalveluskeskuksessa.

31 §

Vapauttamisesta ilmoittaminen

Rikosseuraamuslaitoksen on ilmoitettava siviilipalvelukeskukselle 29 §:n 2 momentissa tarkoitetusta valvontarangaistuksesta ehdonalaiseen vapauteen päästetyn vapauttamisesta lähettämällä siviilipalveluskeskukselle jäljennös valvontarangaistuksen vapauttamisasiakirjasta. Samoin on siviilipalveluskeskukselle ilmoitettava valvontarangaistuksensa kokonaan suorittaneen vapauttamisesta.

8 luku

Ehdolliseen vankeuteen tuomitun valvonta

32 §

Ilmoitukset valvonta-ajan pidentämistä koskevassa asiassa

Syyttäjän on ilmoitettava yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 62 §:n 1 momentin mukaisen ilmoituksen tehneelle Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimistolle, jos hän ei esitä tuomioistuimelle vaatimusta valvonta-ajan pidentämisestä.

Tuomioistuimen on lähetettävä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikölle ilmoitus päätöksestään, jos se on yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 62 §:n 3 momentin nojalla pidentänyt valvonta-aikaa tai jos se on hylännyt syyttäjän vaatimuksen valvonta-ajan pidentämisestä.

33 §

Valvonnan lakkauttaminen

Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimisto voi lakkauttaa valvonnan yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 60 §:n 3 momentin nojalla, jos kuluneen valvonta-ajan, riittävien valvojan ja tuomitun välisten tapaamisten sekä muilta viranomaisilta saatujen tietojen perusteella tuomitun elämänolosuhteita voidaan pitää vakiintuneina ja jos tuomitulla ei enää ole ilmeistä rikokseen syyllistymisriskiä.

Valvonnan kestettyä vähintään kuusi kuukautta se voidaan lakkauttaa myös, jos tuomittu on ulkomaalaislain (301/2004) 148 tai 149 §:n perusteella käännytetty tai karkotettu maasta, on muuttanut vakinaisesti ulkomaille taikka on pitkäaikaisessa laitoshoidossa sairauden takia tai hänellä on muu vaikea sairaus. Tuomitun muuttaminen toiseen Pohjoismaahan tai Euroopan unionin jäsenvaltioon ei kuitenkaan ole lakkauttamisperuste, jos valvonta voidaan järjestää Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain (326/1963) 22 §:n tai valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain (1170/2011) 2 §:n perusteella.

9 luku

Nuorisorangaistus

34 §

Työelämään ja työn tekemiseen perehtymisen suorituspaikat

Tuomittu perehtyy työelämään ja työn tekemiseen julkisyhteisön tai julkisoikeudellisen yhdistyksen taikka muun voittoa tavoittelemattoman yhteisön tai säätiön tehtävissä. Perehtymispaikan järjestäjänä voi lisäksi olla sellainen yhteisö tai säätiö, joka julkisen valvonnan alaisena tuottaa palveluja julkisyhteisölle, vaikka yhteisö tai säätiö tavoittelisi voittoa.

Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimisto hyväksyy perehtymispaikan järjestäjän.

Rikosseuraamuslaitoksen yhdyskuntaseuraamustoimisto tekee 1 momentissa tarkoitetun yhteisön tai säätiön kanssa työelämään ja työn tekemiseen perehtymisestä sopimuksen, jossa määritellään osapuolten oikeudet ja velvollisuudet sekä perehtymispaikan yhdyshenkilö.

10 luku

Ehdonalaiseen vapauteen päästetyn valvonta

35 §

Valvontaan asettamisen menettely

Vankilan johtajan tekemä päätös valvontaan asettamisesta lähetetään postitse tai teknisen käyttöyhteyden välityksellä sille yhdyskuntaseuraamustoimistolle, jonka toimialueelle tuomittu vapautuu.

Yhdyskuntaseuraamustoimiston on saatuaan 1 momentissa tarkoitetun päätösilmoituksen viipymättä määrättävä kyseiselle ehdonalaisen vapauden valvontaan määrätylle tuomitulle valvoja sekä ilmoitettava valvontaan asettamisesta päättäneelle vankilan johtajalle virkamies, joka on määrätty valvojan tehtävään.

36 §

Valvonnan lakkauttaminen

Rikosseuraamuslaitos voi lakkauttaa valvonnan, jos kuluneen valvonta-ajan, riittävien valvojan ja tuomitun välisten tapaamiskertojen sekä muilta viranomaisilta saatujen tietojen perusteella tuomitun elämänolosuhteita voidaan pitää vakiintuneina ja jos tuomitulla ei enää ole ilmeistä rikokseen syyllistymisriskiä.

Valvonnan kestettyä vähintään kuusi kuukautta se voidaan lakkauttaa myös, jos tuomittu on ulkomaalaislain 148 tai 149 §:n perusteella käännytetty tai karkotettu maasta, on muuttanut vakinaisesti ulkomaille taikka on pitkäaikaisessa laitoshoidossa sairauden takia tai hänellä on muu vaikea sairaus. Tuomitun muuttaminen toiseen Pohjoismaahan tai Euroopan unionin jäsenvaltioon ei kuitenkaan ole lakkauttamisperuste, jos valvonta voidaan järjestää Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 22 §:n tai valvontatoimenpiteitä ja vaihtoehtoisia seuraamuksia Euroopan unionissa koskevan puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain 2 §:n perusteella.

37 §

Lääkehoitoon ja siihen liitettyyn muuhun hoitoon ja tukeen sitoutuneen tuomitun rangaistusajan suunnitelman sisältö

Sen lisäksi, mitä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 14 §:n 1 momentissa rangaistusajan suunnitelman sisällöstä säädetään, mainitun lain 70 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla valvontaan asetetun tuomitun rangaistusajan suunnitelma sisältää tiedot ja määräykset lääkehoidon, muun hoidon ja tuen:

1) tavoitteista;

2) sisällöstä sekä edellyttämistä käynneistä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikössä;

3) erityisistä ehdoista ja niiden noudattamisen valvonnan sisällöstä ja menettelytavoista;

4) edellyttämästä yhteydenpidosta sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön, tuomitun kotikunnan, valvojan ja tuomitun välillä;

5) päättymisen tai keskeytymisen edellyttämistä toimenpiteistä;

6) muut yhteydenpitoa ja valvontaa koskevat tarpeelliset tiedot.

III OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

11 luku

Muutoksenhaku

38 §

Oikaisuvaatimusosoituksen antaminen

Jos päätöksestä saa vaatia oikaisua yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 86 §:n nojalla, päätöksen tehnyt tai muu Rikosseuraamuslaitoksen virkamies on velvollinen antamaan tuomitulle oikaisuvaatimusosoituksen. Oikaisuvaatimusosoituksessa on mainittava:

1) viranomainen, joka ratkaisee oikaisuvaatimuksen;

2) viranomainen, jolle oikaisuvaatimus on toimitettava; sekä

3) oikaisuvaatimusaika ja se, mistä se lasketaan.

Oikaisuvaatimusosoitus annetaan Rikosseuraamuslaitoksen vahvistamalla lomakkeella. Päätöksen tiedoksiannossa noudatetaan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään.

39 §

Oikaisuvaatimuksen tekeminen

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä:

1) päätös, johon oikaisua haetaan alkuperäisenä tai jäljennöksenä;

2) todistus siitä, milloin päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys oikaisuvaatimusajan alkamisen ajankohdasta; sekä

3) asiakirjat, joihin tuomittu vetoaa oikaisuvaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

40 §

Oikaisuvaatimuksen käsittely

Aluejohtaja tai täytäntöönpanojohtaja ratkaisee oikaisuvaatimuksen. Ennen ratkaisun tekemistä päätöksen tehneelle virkamiehelle on annettava tilaisuus antaa lausuntonsa asiassa. Jos oikaisua vaaditaan rangaistusaikaa koskevaan päätökseen, lausuntoa ei ole tarpeen pyytää, ellei lausunto asian tulkinnanvaraisuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi ole tarpeen.

12 luku

Voimaantulo

41 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2015.

Helsingissä 30 päivänä huhtikuuta 2015

Kehitysministeri Sirpa Paatero

Hallitusneuvos Anne Hartoneva

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ ISSN 1455-8904